

Prima instanță: Judecătoria Hîncești, sediul Central (I. Dadu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, I. Cotruță, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

20 martie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Stela Pocopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Maria Zupcu, reprezentat de avocatul Foltea Vasile,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Arsene Mariana, în interesele fiicei sale minore XXX împotriva Mariei Zupcu cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție,

împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 07 februarie 2020, Arsene Mariana care reprezintă interesele fiicei minore – XXX a depus cerere de chemare în judecată împotriva Mariei Arseni (Zupcu) cu privire la repararea prejudiciului moral în urma vătămării integrității corporale comise prin contravenție.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 19 august 2019, aproximativ la orele 22:00, în incinta/ograda casei de cultură a s. XXX, în prezența mai multor persoane (aproximativ 10 prieteni), în public, în mod grosolan, XXX a fost agresată verbal și numită cu cuvinte necenzurate de către cet. Zupcu Maria a.n. XXX. De asemenea, a fost îmbrâncită și lovită de aceasta, fiindu-i aplicată o lovitură cu pumnul peste umărul stâng partea din față. Pârâta era însoțită în comun de o persoană de gen masculin, de naționalitate română, pe nume Nelu, care la fel a participat la conflict, strigând și numind-o cu cuvinte necenzurate pe minora XXX.

Reclamanta susține că, în urma agresiunii fizice și verbale a celor doi, XXX a simțit dureri puternice în regiunea umărului stâng. La fel, s-a simțit profund jignită și înjosită public în fața prietenilor și consătenilor, fiindu-i lezată onoarea și demnitatea.

La fel, se indică în cererea de chemare în judecată că, tot incidentul dat s-a petrecut în fața aproximativ la 10 persoane (vârsta între 14-16 ani), care au văzut cele întâmplate. Intensitatea suferințelor morale a crescut și datorită faptului că cearta a durat de la ora 22:00 până la 24:00 (2 ore), adică pentru o perioadă de timp destul de îndelungată. Faptul dat a fost confirmat prin declarațiile martorului prezent la acțiunile date, consemnate în procesul-verbal de audiere a martorului (anexat la materialele cauzei).

Subsecvent, la 20 august 2019, aproximativ în intervalul orelor 10:00 – 11:00, Arsene Mariana (mama reclamantei) a apelat la numărul unic „112” și a reclamat faptul comiterii agresiunii fiicei sale, plângerea fiind înregistrată în modul corespunzător (anexat la materialele cauzei).

Reclamanta susține că, în rezultatul examinării materialelor cauzei, Procurorul șef al raionului Hîncești, dnul Remus Moroz, în conformitate cu propunerea de neîncepere a urmăririi penale din 20.09.2019 (anexată la materialele cauzei), a propus de a porni o procedură contravențională în baza art. 354 Cod contravențional în privința cet. Zupcu Maria Gheorghe a.n. XXX, dom. XXX.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Hîncești, Veaceslav Sturzu, de pornire a procesului contravențional din 06.12.2019 (anexat la materialele cauzei) s-a dispus pornirea procesului contravențional în privința lui Zupcu Maria Gheorghe, a.n. XXX, originară și domiciliată XXX, IDNP: XXX, cetățean al Republicii Moldova, pe faptul comiterii contravenției prevăzută de art. 354 din Codul contravențional.

Reclamanta afirmă că, prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Hîncești, Veaceslav Sturzu din 18.11.2019 (anexat la materialele cauzei) s-a dispus a recunoaște pe Zupcu Maria Gheorghe a.n. XXX, originară și domiciliată în s. XXX, IDNP: XXX, cetățean al Republicii Moldova, vinovată de comiterea contravenției prevăzute de art. 354 Cod contravențional și a-i aplica sancțiune sub formă de amendă în mărime de 30 unități convenționale, ceea ce constituie 1 500 de lei.

În asemenea circumstanțe de fapt și de drept invocate supra, dar și datorită faptului că agresoarea Zupcu Maria a fost atrasă la răspundere contravențională, iar vina acesteia este pe deplin demonstrată de reprezentanții Statului, prin probele administrate la dosarul contravențional, reclamanta în continuare este îndreptățită la repararea prejudiciului cauzat prin contravenție din contul agresoarei, pe calea acțiunii civile.

Prin hotărârea din 06 octombrie 2022 a Judecătoriei Hînceșt, sediul Central, a fost admisă parțial acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Arsene Mariana, în interesele fiicei sale minore XXX împotriva Mariei Zupcu, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin contravenție și încasarea cheltuielilor de judecată.

S-a încasat de la Zupcu Maria, IDNP: XXX, în beneficiul Mariane Arsene, care acționează în interesele fiicei sale minore XXX, suma de 5 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin contravenție. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

S-a încasat de la Zupcu Maria IDNP: XXX în beneficiul Mariane Arsene, care acționează în interesele fiicei sale minore XXX, cheltuielile de judecată cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în sumă de 10000 de lei, iar în restul pretenției privind solicitarea încasării cheltuielilor de asistență juridică, s-a respins, ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de avocatul Foltea Vasile în interesele Mariei Zupcu, cu menținerea hotărârii din 06 octombrie 2022 a Judecătoriei Hîncești, sediul Central.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind juste constatările instanței de fond cu privire la faptul că intimata a prezentat probe concludente, care ar demonstra faptul pricinuirii prejudiciului moral deosebit, întinderea suferințelor

psihice suportate de acesta, gravitatea acestor suferințe, consecințele negative cu caracter nepatrimonial (moral) ale faptei ilicite, apărute ca urmare a lezării drepturilor subiective. Suferințele psihice se caracterizează prin stresul nervos și emoțiile puternice, retrăirile emotive manifestate prin sentimentul de disperare, stare neplăcută de nesiguranță și tulburare a stării normale a organismului legate de reabilitarea. În afară de acesta, minora XXX a suportat și o traumă psihologică manifestată prin reacție depresivă, tristețe, neliniște. Starea sufletească a minorei XXX a fost tulburată și datorită faptului, că pînă la acest caz nu a avut careva boli sau dereglări a stării emoționale, însă după acest eveniment, a suferit emoțional și a prezentat careva stări de schimbare a comportamentului.

De asemenea, a fost apreciată ca fiind corectă concluzia instanței de fond pe marginea cuantumului reținut cu titlu de prejudiciu moral, or despăgubirea trebuie să fie una justă, rațională, echitabilă, adică în așa fel stabilită încât să asigure efectiv o compensație suficientă, dar nu exagerată, a prejudiciului moral suferit.

La 20 iulie 2023, Maria Zupcu, reprezentat de avocatul Foltea Vasile a declarat recurs împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi decizii privind respingerea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, invocând că, instanța de apel a neglijat obligația legală de a da un răspuns argumentelor și criticilor expuse în cererii de apel, care demonstau faptul că concluziile instanței de fond sunt în contradicție vădită cu circumstanțele cauzei și probele prezentate, că instanța de fond nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, dar și că instanța de fond a interpretat eronat legea.

În opinia recurentei, Arsene Mariana nu a prezentat nici o probă care ar demonstra caracterul real, necesar și rezonabil al cheltuielilor de asistență juridică pe care le-ar fi suportat în legătură cu contractarea serviciilor avocatului.

De asemenea, recurenta a notat că, instanțele ierarhic inferioare nu au apreciat corect caracterul real, necesar și rezonabil al cheltuielilor de asistență juridică pretinse de reclamanta Arsene Mariana.

În final, a concluzionat că, instanțele ierarhic inferioare nu au luat în considerare că pretinsa faptă prejudiciabilă (care nu a contestat ordonanța de sancționare doar din considerentul că urma să plece peste hotare), - face parte din contravențiile ce atentează la ordinea publică și la securitatea publică și, din aceste considerente, sancționarea pârâtei pentru comiterea acestei fapte nu echivalează cu recunoașterea automată a faptului că prin aceste acțiuni i-au fost cauzate careva prejudicii morale.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 08 iunie 2023.

La 07 iulie 2023, copia deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată prin intermediul poștei electronice în adresa participanților la proces (f.d. 187).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de Maria Zupcu, reprezentat de avocatul Foltea Vasile, la 20 iulie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 08 iulie 2023, a expediat în adresa intimatei copia recursului declarat de Maria Zupcu, reprezentat de avocatul Foltea Vasile, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d. 201). Însă, până în prezent intimata nu și-a valorificat acest drept.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Maria Zupcu, reprezentat de avocatul Foltea Vasile a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe,

suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmers c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Maria Zupcu, reprezentat de avocatul Foltea Vasile, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Maria Zupcu, reprezentat de avocatul Foltea Vasile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Pocopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc